



WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

ŚWIĘTOKRZYSKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w Kielcach
Oddział Obsługi Klienta

Wysł.
dnia 27. 10. 2021

L.dz.
Podpis

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kielce, dnia 25.10.2021 r.

PSZ.II.431.32.2021

Pan Piotr Ambroszczyk
Dyrektor
Centrum Usług Społecznych
ul. Majówka 21 a
27-200 Starachowice

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie zwykłym, która przeprowadzona została w Centrum Usług Społecznych w Starachowicach w dniach 27-28.09.2021 r.

Kontrola przeprowadzona została na podstawie:

- art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020 r., poz. 821 ze zm.).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w składzie:

1. Pani Katarzyna Arendarska - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 01), upoważnienie nr 581/2021 z dnia 22.09.2021 r. – inspektor kierujący zespołem inspektorów.
2. Pani Anna Krupa - Pawłowska – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 06), upoważnienie nr 582/2021 z dnia 22.09.2021 r.

Zakresem kontroli objęte zostały następujące zadania:

- 1. Opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.**
- 2. Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.**
- 3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:**
 - a) Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.**
 - b) Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.**
- 4. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.**
- 5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.**
- 6. Koordynowanie działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.**

Okres objęty kontrolą: 01.01.2020 r. do dnia kontroli.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Organizacja pracy z rodziną na terenie gminy Starachowice.

Centrum Usług Społecznych (w skrócie CUS) w Starachowicach jest jednostką organizacyjną gminy Starachowice działającą w formie jednostki budżetowej. Centrum powstało z dniem 01.01.2021 r. w wyniku przekształcenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na mocy uchwały nr IX/13/2020 Rady Miejskiej w Starachowicach z dn. 27.11.2020 r.

Rodzaj i zakres zadań, w tym usług społecznych przekazanych do realizacji Centrum Usług Społecznych w Starachowicach oraz jego szczegółową organizację określa statut w brzmieniu stanowiącym załącznik do w/w uchwały. Z analizy dokumentu wynika, że

w podstawach prawnych nie uwzględniono ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2020 poz. 821 ze zm.), która określa rodzaj zadań własnych i zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę w obszarze wsparcia rodziny i pieczy zastępczej. W podstawach została natomiast uwzględniona m.in. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. 2020 poz. 1329).

Zgodnie ze statutem, Centrum realizuje wszystkie zadania realizowane dotychczas przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starachowicach. W § 6 statutu wskazano, że zadaniem Centrum Usług Społecznych jest realizacja szeroko rozumianych usług społecznych, wspieranie rodziny, osób niepełnosprawnych, seniorów, system pieczy zastępczej, promocja i ochrona zdrowia.

Szczegółową organizację wewnętrzną i strukturę organizacyjną Centrum określa Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem nr 1/2021 Dyrektora CUS z dn. 04.01.2021 r.

Zgodnie ze strukturą organizacyjną w skład CUS wchodzi Dział Pomocy Środowiskowej, do którego zadań należy m.in. prowadzenie zespołów problemowych. Wobec powyższego utworzony został Zespół do Pracy z Rodziną oraz Zespół ds. Asysty Rodzinnej. Dział Pomocy Środowiskowej podlega pod Zastępcę Dyrektora ds. Pomocy Społecznej i Spraw Rodzinnych. Zarówno Dyrektor Centrum, jak i Zastępca Dyrektora kierująca pracą Działu Pomocy Środowiskowej, posiadają stosowne upoważnienia Prezydenta Miasta Starachowice do realizacji ustawowych zadań z zakresu kontroli tj.: do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych, a także realizacji zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny (zał. nr 2) oraz do prowadzenia postępowań w sprawach związanych z realizacją ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, a także wydawania w tych sprawach decyzji (zał. nr 3).

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina Starachowice posiada opracowany 3-letni *Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Starachowice na lata 2021-2023*, przyjęty Uchwałą Nr VI/13/2021 Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 28 maja 2021 r. We wprowadzeniu przedstawiono teoretyczne ujęcie rodziny i jej roli. W podstawach prawnych *Programu* uwzględniono m.in. ustawę o pomocy społecznej, ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Stwierdzono natomiast brak ustawy o wsparciu

kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Program, zgodnie z założeniem, stanowi propozycję możliwych do zrealizowania zadań w celu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych na terenie Gminy Starachowice. W dokumencie ujęto diagnozę sytuacji rodzin oraz dokonano analizy SWOT w zakresie słabych i mocnych stron rodzin i gminy.

Z diagnozy wynika, że na przestrzeni trzech lat zmalała liczba rodzin, którym przyznawana była pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego tj.: w 2018 r. – 266 rodzin, 2019 r. – 215 rodzin, 2020 r. – 194 rodziny. Dominującymi problemami w rodzinach korzystających z pomocy społecznej są: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, alkoholizm.

Rodziny borykające się głównie z problemami opiekuńczo-wychowawczymi otrzymują wsparcie ze strony asystentów rodziny zatrudnionych w Centrum Usług Społecznych. Liczba rodzin korzystających z powyższej formy wsparcia ujęta w diagnozie wygląda następująco: w 2018 r. – 38 rodzin, 2019 r. – 33 rodziny, 2020 r. – 32 rodziny.

Na potrzeby dokonania diagnozy pozyskano także dane m.in. od kuratorów sądowych oraz policji, z których wynika, że wzrosła liczba rodzin objętych nadzorem kuratora z powodu ograniczenia władzy rodzicielskiej, co obrazuje liczba prowadzonych spraw: 2018 r. – 112, 2019 r. – 234, 2020 r. – 249. Z informacji przekazanych przez policję wynika, że najczęstszymi przyczynami interwencji domowych jest: nadużywanie alkoholu przez członków rodziny, znęcanie się nad członkami rodziny oraz konflikty pomiędzy domownikami.

Z analizy SWOT wynika, że mocnymi stronami rodzin i gminy jest m.in.: przekształcenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starachowicach od stycznia 2021r w Centrum Usług Społecznych, który umożliwi szerszy zakres i dostęp do usług społecznych dla wszystkich mieszkańców gminy, chęć współpracy rodzin z różnymi podmiotami, wykształcona kadra pomocy społecznej, współpraca instytucji działających na rzecz rodziny, rozwój innowacyjnych metod wsparcia rodziny w pracy asystenta rodziny oraz pracownika socjalnego, powstanie Świetlicy Środowiskowej "SUKCES". Jako słabe strony wskazano m.in.: niski poziom aktywności klientów CUS w zakresie wykorzystywania własnych zasobów i możliwości w przewycięzaniu sytuacji kryzysowej, niski poziom wykształcenia i aktywności zawodowej podopiecznych CUS, bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie, niedostateczna wiedza mieszkańców na temat form wsparcia instytucji działających na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, brak funkcjonujących na terenie gminy rodzin wspomagających, niski poziom wiedzy na temat świadomego rodzicielstwa.

Na podstawie analizy i diagnozy określono cel główny Programu jakim jest: *wsparcie i pomoc rodzinom przeżywającym trudności i niewydolnym w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –*

wychowawczych.

Wyznaczono także cele szczegółowe:

1. Szczególna ochrona dzieci w rodzinach zagrożonych.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin, poprawa jakości życia.
3. Wzmocnienie roli i funkcji rodziny.
4. Pozostawienie dziecka w rodzinie naturalnej.
5. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu oraz uzależnieniom dzieci i młodzieży.
6. Rozwijanie środowiskowych form pomocy rodzinie.

Do każdego z w/w celów określono zadania do realizacji oraz wskazano realizatorów działań (np. praca socjalna ze strony pracowników socjalnych, monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinie, zapewnienie poradnictwa specjalistycznego, wsparcie asystenta rodziny, motywowanie do podjęcia terapii, wczesna interwencja, rozszerzanie i tworzenie działalności placówek wsparcia dziennego i świetlic środowiskowych).

Głównym realizatorem działań jest Centrum Usług Społecznych przy współpracy z różnymi instytucjami tj. Urząd Miejski, GKRPA, PCPR, placówki oświatowe, Policja, Sąd, Poradnia psychologiczno-pedagogiczna, organizacje pozarządowe. Realizacja zadań została zaplanowana na lata 2021-2023.

Zakładane efekty realizacji Programu to:

- wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych skutkujące pozostawieniem dzieci w rodzinie naturalnej,
- poprawa funkcjonowania rodzin oraz ich skuteczne wspieranie,
- utworzenie dodatkowych placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży,
- utrzymywanie ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami, placówkami i służbami społecznymi mającymi na celu podejmowane działań na rzecz dobra dziecka i rodziny co umożliwi efektywne rozwiązywanie problemów społecznych,
- poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym,
- poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży,
- ograniczenie przestępczości wśród nieletnich,
- wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- wzrost poczucia sprawczości członków rodziny.

Z analizy dokumentu wynika, że adresatami Programu są *rodziny wychowujące dzieci, zamieszkałe na terenie Gminy Starachowice, dotknięte problemem uzależnień, przemocą, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych a także rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.*

Środki na realizację Programu będą pochodzić z budżetu Gminy Starachowice, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych.

Monitorowanie realizacji Programu polegać będzie na ocenie poszczególnych działań i zaangażowania jednostek w ich realizację w zakresie zgodności założonych celów z osiąganymi efektami.

W trakcie czynności kontrolnych do wglądu przedstawiono dokument pod nazwą *Sprawozdanie za 2020 rok z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Starachowice na lata 2018-2020*, który zawiera dane stanowiące diagnozę w aktualnym Programie. W opinii osób kontrolujących dokument w powyższej formie nie stanowi sprawozdania, ponieważ nie zawiera odniesienia do zaplanowanych działań oraz informacji/oceny o tym co udało się zrealizować, czy założone cele zostały osiągnięte, jak przebiegała realizacja poprzedniego programu.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że Program zakłada realizację różnych działań mających na celu polepszenie sytuacji dziecka i rodziny oraz zapewnienie wsparcia w zakresie poprawy jakości życia rodzin z Gminy Starachowice, realizowanych głównie przez Centrum Usług Społecznych przy współpracy z innymi instytucjami. Zmodyfikowania wymaga forma sprawozdania z realizacji Programu.

2. Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

Centrum Usług Społecznych w Starachowicach w okresie objętym kontrolą zatrudniało łącznie pięć osób na stanowisku asystenta rodziny. Rotacja w zatrudnieniu związana była z koniecznością zapewnienia zastępstwa za pracowników przebywających na zwolnieniach lekarskich. Szczegółowe okresy i formy zatrudnienia w/w osób zostały zwarte w zał. nr 1 cz. II.

Na dzień kontroli tj.: 28.09.2021 r. Centrum zatrudniało dwie osoby na stanowisku asystenta rodziny, które współpracują z rodzinami, z czego jedna zatrudniana w wymiarze pełnego etatu na umowę o pracę, natomiast druga w wymiarze 35 godzin miesięcznie na umowę zlecenie.

W trakcie czynności kontrolnych przeanalizowano akta osobowe wszystkich osób zatrudnionych na stanowisku asystenta w okresie objętym kontrolą stwierdzając, że spełniały one wymogi kwalifikacyjne określone w art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj.: posiadały wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika lub praca socjalna. W aktach osobowych pracowników znajdowały się dokumenty potwierdzające wykształcenie, zaświadczenia lekarskie oraz stosowne

oświadczenia, potwierdzające spełnianie pozostałych wymagań, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 2-4 cyt. ustawy.

Szczegółowy zakres zadań do realizacji przez asystenta rodziny zatrudnionego na umowę o pracę został ujęty w „Zakresie obowiązków, uprawnień oraz odpowiedzialności pracownika” z dn. 01.06.2017 r. (zał. nr 4). Natomiast w przypadku asystenta zatrudnionego na podstawie umowy zlecenia, w umowie nr 29/2021 z dn. 31.03.2021 r. (zał. nr 5) zawarto zapis określający, że zatrudniona osoba „zobowiązuje się do wykonywania następujących czynności: praca z rodziną zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (...)”.

W trakcie kontroli nie stwierdzono łączenia wykonywania obowiązków asystentów rodziny z zadaniami pracownika socjalnego na terenie Gminy Starachowice oraz prowadzenia postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę, o których mowa w art. 17 ust. 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W 2020 roku asystent rodziny zatrudniony w wymiarze pełnego etatu uczestniczył w jednym szkoleniu pn. „Dialog motywujący – zasady i metody pracy”. Zaświadczenia potwierdzające udział w szkoleniach w latach ubiegłych znajdowały się w aktach osobowych.

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci –

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta:

Centrum Usług Społecznych w Starachowicach na dzień kontroli zatrudnia 2 osoby na stanowisku asystenta rodziny, w tym jedną w wymiarze pełnego etatu i drugą na umowę zlecenie. Na dzień kontroli asystent na etacie aktywnie pracował z 12 rodzinami, natomiast drugi asystent współpracował z 3 rodzinami. W kontrolowanym okresie asystenci zakończyli współpracę, łącznie z 22 rodzinami.

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację 13 rodzin objętych asystenturą. Procedura przydzielania rodzinie asystenta prowadzona jest zgodnie z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj.: w przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy oraz dokonuje analizy sytuacji rodziny. Analizie poddano wywiady środowiskowe rodzin objętych asystenturą stwierdzając, że dokonano w nich diagnozy

środowisk i potrzeb rodzin pod kątem przyznania pomocy w postaci asystenta rodziny (zał. nr 6). Jak wynika z informacji zawartych w dokumentacji rodzin oraz zał. nr 1 cz. III, rodziny zostały objęte wsparciem asystenta rodziny ze względu na współwystępowanie problemów takich jak: umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej, nieprawidłowe pełnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczych względem małoletnich dzieci, niezaradność w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego, sytuacje konfliktowe i zaburzone relacje w rodzinie, trudności wychowawcze i zaburzenia w zachowaniu dzieci, samotne rodzicielstwo, bierność zawodowa, niepełnosprawność, alkoholizm, przemoc.

W dokumentacji rodzin znajdowały się: wnioski pracownika socjalnego o przydzielenie asystenta rodziny wraz z akceptacją dyrektora ośrodka dot. przydzielenia rodzinie asystenta (zał. nr 7) oraz pisemna zgoda każdej rodziny na podjęcie współpracy z asystentem (zał. nr 8). Ponadto dla każdej z rodzin wypełniany jest „*Arkusze diagnozy/oceny sytuacji rodziny*” (zał. nr 9), na podstawie którego opracowywany jest plan pracy z rodziną. Praca z rodziną prowadzona jest na podstawie planu pracy opracowanego dla każdej z rodzin objętych wsparciem asystenta. Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 w/w ustawy asystent rodziny opracowuje i realizuje plan pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Z analizy dokumentacji wynika, że wszystkie plany zostały podpisane przez asystenta rodziny, członków rodziny i pracownika socjalnego (zał. nr 10). W planie pracy ujęto cel główny (np.: podtrzymywanie prawidłowego funkcjonowania rodziny, poprawa sytuacji finansowej oraz warunków mieszkaniowych, praca z rodziną w celu odzyskania dzieci z placówki opiekuńczo – wychowawczej), a także cele szczegółowe, podzielone na poszczególne sfery: socjalną, psychologiczną i dotyczącą relacji w rodzinie, sferę opiekuńczo – wychowawczą, aktywności społecznej i zawodową. Do każdego celu szczegółowego przypisano działania, termin i miejsce wykonania, osoby realizujące oraz przewidywane efekty działań. Działania ujęte w planach są zaplanowane do realizacji przez okres pół roku, po czym następuje ich weryfikacja i wyznaczenie nowych celów pracy z rodziną na kolejne pół roku (zał. nr 11). Weryfikacje zawierają ocenę realizacji założonych celów oraz działań, adekwatnie do potrzeb i zmieniającej się sytuacji rodziny. Stwierdzono natomiast, że w/w dokumenty nie są podpisane przez członków rodziny. Ponadto zdaniem osób kontrolujących w dokumencie, z uwagi na określenie nowych celów, powinny znaleźć się również informacje nt. osób realizujących cele oraz przewidywane efekty.

Asystent, działania podjęte w rodzinach odnotowuje w „*Dzienniku pracy asystenta rodziny*” (zał. nr 12 i nr 13) prowadzonym odrębnie dla każdej z rodzin. Ponadto asystent prowadzi „*Kartę pracy asystenta rodziny*”. Dokument zawiera informacje, z którą rodziną pracuje, w jakich dniach i godzinach wykonywane są czynności, a także podpis członka

rodziny potwierdzający obecność asystenta w rodzinie (zał. nr 14). Karta zawiera również potwierdzenie wykonania pracy przez kierownika Działu Pomocy Środowiskowej, pod którego służbowo podlega asystent rodziny.

W okresie wzmożonego zagrożenia zakażeniem z uwagi na obowiązujący na terytorium kraju stan epidemii COVID-19 i w związku z wprowadzonymi obostrzeniami, bezpośrednia praca asystenta została ograniczona, a kontakt z rodzinami utrzymywany był w formie telefonicznej, co odnotowane zostało w/w dziennikach.

Asystent dokumentuje także kontakty z kuratorami, pedagogami i wychowawcami ze szkół, do których uczęszczają dzieci w formie notatek służbowych (zał. nr 15).

Na podstawie analizy dokumentacji rodzin oraz informacji zawartych w załączniku nr 1 cz. III, asystent rodziny w ramach zapewnienia rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, realizuje następujące zadania:

- **udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego** - realizując powyższe zadanie asystent udzielał pomocy rodzinom poprzez udzielanie wskazówek i porad w zakresie racjonalnego gospodarowania budżetem domowym; przestrzegania zasad higieny osobistej; organizowania przestrzeni mieszkalnej. Zachęcał do bieżącego dbania o porządek, wykonywania prania i segregowania przedmiotów. Obligował rodziców do dbania o dom i dzieci. Pomagał w umawianiu wizyt u lekarza oraz prowadził edukację prozdrowotną oraz zachęcał do dbania o higienę osobistą; pomagał w załatwianiu spraw urzędowych, w tym przydział mieszkania socjalnego; prowadził rozmowy wspierające nt. bieżącej sytuacji w rodzinie. Powyższymi formami pomocy objęto łącznie 34 rodziny;
- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych** - asystent wskazywał rodzinom z jakich form pomocy mogą skorzystać (np. pomoc socjalna lub pomoc finansowa z ośrodka), pomagał w załatwianiu spraw urzędowych, napisaniu wniosków i pism do poszczególnych instytucji, przeprowadzał rozmowy związane ze zmianą mieszkania. Z pomocy w powyższym zakresie skorzystało 33 rodziny;
- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych** - w przypadku 34 rodzin asystent przeprowadzał rozmowy wspierające dotyczące przezwyciężenia bieżących trudności, wskazywał na korzyści płynące z pomocy specjalistów, motywował do systematycznego uczęszczania na terapię do poradni leczenia uzależnień, zachęcał do skorzystania ze wsparcia specjalistów zatrudnionych w punkcie interwencji kryzysowej;

- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi** - w stosunku do 33 rodzin asystent realizował powyższe zadanie poprzez przeprowadzanie rozmów z dziećmi oraz rodzicami na temat obowiązków domowych, a także stawiania dzieciom granic oraz konsekwencji w ich realizacji; pomoc w nabyciu umiejętności w pracy z dzieckiem z zespołem Aspergera; udzielał dzieciom pomocy w odrabianiu lekcji i przygotowaniach do egzaminu, pomagał zorganizować czas wolny, udzielał pomocy w przygotowaniu odpowiedniego wyposażenia do szkoły, zachęcał rodziców i dzieci do wspólnego spędzania czasu i budowania relacji;
- **wspieranie aktywności społecznej rodzin** – wsparcie asystenta w tym zakresie odnosiło się do 34 rodzin i polegało na zachęcaniu i motywowaniu rodzin do większego uczestnictwa w życiu kulturalnym miasta;
- **motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych** - w przypadku 17 rodzin asystent podejmował rozmowy motywujące do podejmowania działań mających na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych przez dorosłych członków rodzin, zachęcał do udziału w kursach i szkoleniach zawodowych dostosowanych do predyspozycji i umiejętności rodzin;
- **udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej** - w odniesieniu do 17 rodzin asystent pomagał w poszukiwaniu i weryfikowaniu ogłoszeń o ofertach pracy, motywował do podjęcia stałego zatrudnienia, udzielał pomocy w przygotowaniu niezbędnych dokumentów np.: CV;
 - **motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych** – w powyższym zakresie asystent poprzez rozmowy, uświadamianie i wsparcie motywował rodziny do korzystania z poradnictwa specjalistów zatrudnionych w CUS; zadanie realizowane w 34 rodzinach ;
 - **udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych** – zadanie realizowane poprzez udzielanie informacji nt. funkcjonujących świetlic środowiskowych oraz ośrodka środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży; motywowanie do udziału w zajęciach w/w ośrodkach; pomoc dzieciom w przezwyciężaniu trudności w nauce; wsparcia w tym zakresie asystent udzielił dwóm rodzinom;
- **prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci** - asystent we wszystkich rodzinach objętych jego wsparciem prowadził rozmowy wspierające, motywujące z rodzicami w zakresie prawidłowego wychowywania i sprawowania opieki nad dziećmi, udzielał rodzinom wskazówek wychowawczych na temat właściwych postaw

rodzicielskich, sposobów komunikowania się, metod wychowawczych. Pomagał dzieciom w nauce, motywował do poprawy ocen i systematycznego odrabiania lekcji. Kontaktował się ze szkołą celem weryfikacji sytuacji szkolnej dzieci;

- **podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin** – w kontrolowanym okresie w przypadku jednej rodziny asystent prowadził działania interwencyjne i zaradcze; powodem przeprowadzenia interwencji było sprawowanie opieki nad dzieckiem przez matkę będącą pod wpływem alkoholu oraz środków psychoaktywnych; asystent rodziny wezwał policję, natomiast małoletniego syna klientki przekazał pod opiekę sąsiadki do czasu wytrzeźwienia przez matkę;

- **dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej, niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** - z analizy dokumentacji w powyższym zakresie wynika, że ocena sytuacji rodziny dokonywana jest co pół roku, o czym świadczą wpisy w sporządzanych przez asystenta rodziny „*Półrocznych raportach pracy z rodziną*” (zał. nr 16 i nr 17). *Raport* podpisany jest przez asystenta rodziny, brak natomiast akceptacji dyrektora CUS (art. 15 ust. 1 pkt 15 w/w ustawy) oraz daty sporządzenia. Dokument zawiera: nazwisko rodziny, okres za jaki jest dokonywana ocena, opis aktualnej sytuacji rodziny, obszary pracy z rodziną w ostatnim okresie oraz podsumowanie efektów pracy z rodziną. W ocenie osób kontrolujących *Raport* powinien zawierać również wnioski co do dalszej pracy z rodziną, które zawarte będą w weryfikacji planu pracy dokonywanej co pół roku;

- **monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną** - w kontrolowanym okresie asystenci rodziny zakończyli współpracę z 22 rodzinami. Zakończenie współpracy odbywa się w oparciu o złożone przez rodzinę *oświadczenie* (zał. nr 18 i nr 19), a także sporządzone przez asystenta *sprawozdanie z zakończenia pracy asystenta z rodziną* (zał. nr 20 i nr 21). Z uwagi na fakt, że *sprawozdanie* podpisane jest tylko przez asystenta, kontrolujący zaproponowali asystentowi rodziny, aby decyzja o zakończeniu współpracy z rodziną była podejmowana w szerszym gronie osób współpracujących z rodziną tj.: dyrektor CUS, asystent rodziny, pracownik socjalny, kurator, pedagog, itp.

Powodami zakończenia asystentury w przypadku 16 rodzin było zrealizowanie zakładanych celów i stabilizacja życiowa rodzin; w 3 rodzinach brak współpracy rodziny z asystentem. Natomiast ze względu na zmianę miejsca zamieszkania zakończono współpracę z trzema rodzinami, o czym CUS poinformował OPS-y na terenie których zamieszkały rodziny, że były one objęte wsparciem asystenta rodziny (zał. nr 22);

Monitorowanie funkcjonowania rodzin po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny

prorowadzone jest przez okres trzech miesięcy i odbywa się raz w miesiącu. Z uwagi na panującą w kontrolowanym okresie epidemię SARS-COV2 i ograniczony kontakt bezpośredni asystent kontaktował się z rodzinami głównie telefonicznie. Asystent z kontaktów z rodzinami sporządza notatki służbowe, które zawierają: datę sporządzenia, imię i nazwisko oraz adres zamieszkania rodziny, a także krótką informację dotyczącą funkcjonowania rodziny (zał. nr 23 i nr 24.).

- **sporządzanie na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach** - w kontrolowanym okresie CUS w Starachowicach sporządził 29 opinii, w tym 6 sporządzonych przez asystenta rodziny (zał. nr 25);

- **współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny** - jednostki i osoby, z którymi asystent współpracuje najczęściej to: pracownicy socjalni, kuratorzy, pedagodzy i wychowawcy szkolni;

- **udział w zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej** - w kontrolowanym okresie asystent rodziny uczestniczył w jednym posiedzeniu zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej (zał. nr 26);

- **współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9 a lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną** – z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że asystent rodziny nie był powoływany do składu grupy roboczej, miał natomiast wgląd w dokumentację rodzin, w których były założone Niebieskie Karty i był w stałym kontakcie z grupą roboczą; w kontrolowanym okresie w rodzinach współpracujących z asystentem założono 3 Niebieskie Karty;

b) zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa:

Zgodnie z informacją zawartą w zał. nr 1 cz. III pkt 7 w CUS w Starachowicach zatrudnieni są specjaliści w Dziale Usług Specjalistycznych tj.: fizjoterapeuci, logopedzi, pielęgniarka, pedagog. Ponadto w Punkcie interwencji Kryzysowej rodziny mogą skorzystać z poradnictwa: psychologa, prawnika, terapeuty uzależnień oraz specjalistów pracy socjalnej z uprawnieniami do pracy z osobami doznającymi przemocy oraz osobami stosującymi przemoc.

W trakcie czynności kontrolnych przedstawiono do wglądu rejestry poradnictwa prowadzone przez w/w specjalistów tj.:

- *Rejestr psychologa* (zał. nr 27) zawiera: imię i nazwisko osoby zgłaszającej się po pomoc, dane kontaktowe, datę zgłoszenia, opis problemu, rodzaj udzielonej porady/pomocy. W trakcie kontroli przeanalizowano rejestr z 2020 roku, zawierał on 117 wpisów. Z analizy wpisów wynika, że najczęściej zgłaszane problemy dotyczyły m.in. konfliktów małżeńskich, sytuacji kryzysowych, uzależnień, zaburzeń w funkcjonowaniu, wysokiego poziomu stresu i lęku, przemocy, problemów w relacjach, problemów rodzinnych, problemów wychowawczych. Rodzaj udzielonej porady/pomocy to najczęściej: analiza sytuacji rodzinnej, diagnoza stanu psychicznego, rozmowa wspierająca, omówienie sposobu poprawy relacji lub zachowania, redukcje poziom stresu za pomocą różnych technik, konsultacje dzieci i rodziców, nawiązanie kontaktu z pracownikiem socjalnym w celu poszukania stosownego wsparcia opiekuńczego.
- *Rejestr prawnika* (zał. nr 28) zawiera: imię i nazwisko oraz adres osoby, której udzielono porady, datę oraz temat spotkania/porady. Rejestr z 2020 roku zawierał 76 wpisów, natomiast rejestr z roku bieżącego do dnia kontroli 63 wpisy. Z analizy wpisów wynika, że udzielane są porady z zakresu różnych obszarów prawa, w tym z prawa rodzinnego i opiekuńczego, które dotyczyły m.in. spraw rozwodowych, wniosków o alimenty, sprawowania pieczy zastępczej, ustalenia ojcostwa, przemocy w rodzinie, ustalenia miejsca pobytu dziecka, pozbawienia władzy rodzicielskiej.
- *Rejestr terapeuty uzależnień* (zał. nr 29) zawiera: imię i nazwisko, datę i temat spotkania. Rejestr z 2020 roku zawierał 55 wpisów, natomiast rejestr z roku bieżącego do dnia kontroli 54 wpisy. Spotkania z terapeutą dotyczą najczęściej podjęcia lub kontynuowania terapii uzależnień, podtrzymywania motywacji do leczenia, udzielenia wsparcia w sytuacji kryzysu, nauki sposobu odreagowania emocji, przekazywania informacji nt. procedur przyjęcia na leczenie oraz instytucji udzielających pomocy.
- *Rejestr poradnictwa socjalnego* (zał. nr 30) zawiera: imię i nazwisko, datę, zgłoszony problem, rodzaj udzielonej porady, podpis osoby udzielającej porady. Rejestr z 2020 roku zawierał 425 wpisy, natomiast rejestr z roku bieżącego do dnia kontroli 321 wpisów. Z analizy wpisów wynika, że problematyka osób zgłaszających się po poradę jest bardzo różna, pracownicy udzielają niezbędnych informacji o możliwych formach pomocy, dokonują wstępnej diagnozy sytuacji, udzielają wsparcia, motywują do podjęcia działań mających na celu poprawę sytuacji osób zgłaszających problem. Udzielane są także porady dla sprawców i ofiar przemocy w związku z procedurą Niebieskiej Karty (zał. nr 31), które odnotowywane są w odrębnym rejestrze.

c) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających:

Zgodnie z informacjami pozyskanymi w toku czynności kontrolnych na terenie gminy Starachowice w kontrolowanym okresie nie funkcjonowała żadna rodzina wspierająca z powodu braku osób z najbliższego otoczenia rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny, które dawałyby gwarancję właściwego pełnienia tej funkcji. Jak wskazano w zał. nr 1 cz. IV pracownicy CUS dokonywali rozeznania w środowisku klientów, jednak żadna z rodzin nie zgłosiła chęci do pełnienia funkcji rodziny wspierającej, a tym samym do podpisania umowy w powyższym zakresie.

4. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo -terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Zgodnie z art. 176 pkt 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina zobowiązana jest do współfinansowania kosztów pobytu małoletniego w pieczy zastępczej, wielkość tego współfinansowania określona została w art. 191 ust. 9 cyt. ustawy.

W kontrolowanym okresie łącznie 88 dzieci z terenu gminy Starachowice umieszczonych było w pieczy zastępczej, w tym: 79 w rodzinnej pieczy zastępczej i 9 w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Na dzień kontroli gmina ponosiła odpłatność za wszystkie w/w dzieci. Wysokość środków finansowych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej obrazuje tabela przedstawiona w załączniku nr 1 część V.

Mając na uwadze powyższe, zgodnie z art. 10 ust. 4 w/w ustawy *praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną*. Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że tylko w przypadku 30 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej asystent podejmował pracę z rodzicami biologicznymi. W żadnym z w/w przypadków współpraca nie przyniosła efektów i została zakończona. W pozostałych przypadkach jak wskazano w zał. nr 1 cz. V rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej nie były objęte wsparciem asystenta z powodu braku współpracy lub braku informacji o rodzinie.

5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli (zał. nr 1 cz. VI) wynika, że pracownicy socjalni Zespołu do Pracy z Rodziną w CUS, w przypadku powzięcia informacji o rodzinie będącej w kryzysie lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-

wychowawczej względem małoletnich dzieci, których dobro może być zagrożone, podejmują działania mające na celu zdiagnozowanie środowiska i jego potrzeb. W przypadku potwierdzenia się informacji o trudnościach występujących w rodzinach pracownicy proponują różne formy pomocy, w tym wsparcie asystenta rodziny. Ze zgłoszonych interwencji sporządzane są notatki służbowe. Dalsza praca z rodzinami dokumentowana jest w odpowiednich rejestrach.

W sytuacji rodzin nieobjętych opieką asystenta rodziny, pracownicy socjalni monitorują sytuację w rodzinach poprzez: wizyty w miejscu zamieszkania, rozmowy z członkami rodziny, motywowanie do podjęcia działań, podejmowanie współpracy z innymi instytucjami pomocowymi, udzielenie informacji o możliwych formach pomocy oraz miejscach gdzie można uzyskać pomoc specjalistyczną.

Jak wynika z informacji pozyskanych w trakcie kontroli, na terenie gminy Starachowice w okresie od stycznia 2020 r. do dnia kontroli tj. 27.09.2021 r., interwencje podjętego łącznie w 182 rodzinach, w których jest 318 dzieci w tym: w 160 rodzinach z 268 dziećmi w związku z procedurą Niebieskiej Karty oraz w 22 rodzinach nieobjętych procedurą Niebieskiej Karty, w których jest 40 dzieci.

W trakcie kontroli analizie poddano notatki służbowe dotyczące wybranych 10 rodzin zagrożonych, które są monitorowane przez pracowników socjalnych (zał. nr 31 i nr 32). Wizyty w środowisku odbywają się przynajmniej raz w miesiącu lub częściej w zależności od sytuacji rodziny. W celu zweryfikowania informacji o rodzinie pracownicy socjalni współpracują z policją. Dokumentacja potwierdza, że monitoring sytuacji dziecka oraz rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, prowadzony jest w sposób bieżący, a rodzinom proponowane są różne formy pomocy mające na celu poprawę sytuacji w rodzinie lub przezwycięzenie kryzysu.

6. Koordynowanie działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem".

Gmina Starachowice w okresie objętym kontrolą zrealizowała łącznie 8 wniosków o przyznanie jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 4000,00 zł (z tego 6 wniosków w 2020 roku oraz 2 wnioski w 2021 roku do dnia kontroli).

Analizie poddano teczki wszystkich 8 rodzin, którym wypłacono świadczenie. W dokumentacji znajdowały się:

- wnioski o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia wg wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2016 r.;
- zaświadczenia lekarskie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo

nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wystawione przez specjalistę ginekologii/położnictwa lub neonatologa;

- zaświadczenia potwierdzające, że kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu (w 2 przypadkach stwierdzono brak powyższego zaświadczenia w dokumentacji rodzin, ponieważ znajdowały się one w dokumentacji dot. wypłaty innego świadczenia, w trakcie kontroli uzupełniono brakującą dokumentację);
- decyzja o przyznaniu świadczenia oraz potwierdzenie odebrania/otrzymania decyzji.

Po zapoznaniu się z dokumentacją stwierdzono, że wnioski zostały rozpatrzone zgodnie z zapisami ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz z zachowaniem terminów, o których mowa w Kodeksie postępowania administracyjnego.

Żadna z rodzin nie wnioskowała o pomoc asystenta rodziny w zakresie koordynowania działań, o których mowa w art. 8 cyt. ustawy. Informacje o możliwych formach wsparcia zamieszczone są na stronie internetowej CUS. Dodatkowo, zgodnie z informacją zawartą w zał. nr 1 cz. VII, pracownicy Działu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych przyjmując wnioski o wypłatę świadczeń każdorazowo informują klientów o możliwości ubiegania się o pomoc asystenta rodziny.

Ustaleń dokonano na podstawie:

- rozmów z zastępcą dyrektora CUS, asystentem rodziny;
- analizy dokumentacji: załącznika do kontroli, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszego wystąpienia, statutu i regulaminu organizacyjnego oraz innej dokumentacji dotyczącej zakresu kontroli.

Ocena realizacji zadań objętych zakresem kontroli:

Organizacja pracy z rodziną na terenie gminy Starachowice – zadania z zakresu pracy z rodziną na terenie gminy Starachowice od 01.01.2021 r. realizuje Centrum Usług Społecznych, które powstało w wyniku przekształcenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Centrum funkcjonuje w oparciu o Statut i Regulamin Organizacyjny. W Statucie w podstawach prawnych nie ujęto ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W strukturach Centrum wyodrębniono odpowiednie komórki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań z obszaru wsparcia rodziny tj. Dział Pomocy Środowiskowej, a w nim m.in. Zespół do Pracy z Rodziną oraz Zespół ds. Asysty Rodzinnej.

Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny – opracowany i wdrożony „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Starachowice na lata 2021 – 2023” zakłada optymalne wsparcie w zakresie poprawy jakości życia rodzin z terenu gminy poprzez realizację zadań mających na celu osiągnięcie celu głównego jakim jest wsparcie i pomoc rodzinom przeżywającym trudności i niewydolnym w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W podstawach prawnych dokumentu brak ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Ponadto uwagi dotyczą formy „Sprawozdania za 2020 rok z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Starachowice na lata 2018-2020”, który zawiera dane stanowiące diagnozę w aktualnym Programie. W opinii osób kontrolujących dokument w powyższej formie nie stanowi sprawozdania, ponieważ nie zawiera odniesienia do zaplanowanych działań oraz informacji/oceny o tym co udało się zrealizować, czy założone cele zostały osiągnięte, jak przebiegała realizacja poprzedniego programu. W kolejnych latach sprawozdawczych powyższy dokument należy zmodyfikować.

Wobec powyższego **zadanie realizowane jest prawidłowo.**

Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny – gmina Starachowice w okresie objętym kontrolą zatrudniała łącznie 5 osób na stanowisku asystenta rodziny, które posiadały kwalifikacje zgodne z art. 12 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na dzień kontroli tj. 27.09.2021 r. w CUS zatrudnionych było 2 asystentów rodziny.

Zadanie realizowane prawidłowo.

Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci – na dzień kontroli 15 rodzin z terenu gminy Starachowice przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych objęto wsparciem asystenta rodziny. Z analizy dokumentacji wynika, że asystenci realizują wszystkie zadania, o których mowa w art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dokumentacja przez nich prowadzona jest przejrzysta i odzwierciedla sytuację rodzin, a działania pomocowe są adekwatne do zdiagnozowanych w środowisku potrzeb. Uwagi osób kontrolujących w powyższym zakresie dotyczą dokumentacji prowadzonej przez asystenta rodziny tj.:

weryfikacji planów pomocy, w których stwierdzono brak podpisu rodziny, informacji o osobach realizujących cele i przewidywanych efektach oraz półrocznego raportu pracy z rodziną, który nie zawiera daty sporządzenia i akceptacji dyrektora CUS (art. 15 ust. 1 pkt 15 w/w ustawy). Ponadto w ocenie osób kontrolujących Raport powinien zawierać również wnioski co do dalszej pracy z rodziną, które zawierane są w weryfikacji planu pracy dokonywanej co pół roku. W związku z powyższym zadanie dotyczące zapewnienia rodzinom wsparcia asystenta rodziny realizowane jest prawidłowo z uchybieniami.

b) zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa – rodziny z terenu gminy Starachowice, w tym rodziny objęte wsparciem asystenta, mają możliwość korzystania z pomocy specjalistów zatrudnionych Centrum oraz w Punkcie Interwencji Kryzysowej. Zadanie realizowane prawidłowo.

c) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających - w kontrolowanym okresie na terenie gminy Starachowice nie funkcjonowała żadna rodzina wspierająca, wobec powyższego zadanie nie było realizowane.

Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym – na dzień kontroli gmina Starachowice ponosiła koszty pobytu 88 dzieci przebywających w pieczy zastępczej. W przypadku 30 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej asystent podejmował pracę z rodzicami biologicznymi. W pozostałych przypadkach rodziny nie były objęte wsparciem asystenta z powodu braku współpracy lub braku informacji o rodzinie.

Zadanie realizowane prawidłowo.

Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy – pracownicy socjalni prowadzą bieżący monitoring rodzin z małoletnimi dziećmi zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. W kontrolowanym okresie działania podejmowano łącznie w 182 rodzinach. Rodzinom udzielona została niezbędna pomoc.

Zadanie realizowane prawidłowo.

Koordynowanie działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” – w kontrolowanym okresie wypłacono świadczenie w kwocie 4000 zł łącznie 8 rodzinom, zgodnie z przepisami prawa w powyższym zakresie. Żadna z w/w rodzin nie wniosowała o pomoc asystenta rodziny w zakresie koordynowania działań, o których mowa w art. 8 cyt. ustawy, wobec powyższego **zadanie w tym zakresie nie było realizowane.**

Uwagi:

- Zmodyfikować formę sprawozdań z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny zgodnie z uwagami zawartymi w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym.
- Przy opracowaniu kolejnego 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny w podstawach prawnych ujmować wszystkie obowiązujące przepisy prawa w zakresie wspierania rodziny.

Mając powyższe na uwadze wydaje się następujące zaleceń pokontrolnych.

1. **W statucie Centrum Usług Społecznych w podstawach prawnych ująć ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**
2. **Zmodyfikować *Półroczny raport pracy z rodziną oraz weryfikację planów pracy z rodziną* zgodnie z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz z sugestiami zawartymi w wystąpieniu pokontrolnym.**

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020 poz. 821 ze zm.) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń przedstawi stanowisko w sprawie ich uwzględnienia. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach właściwy organ założycielski kontrolowanej jednostki (...). Organ założycielski do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić wojewodę o podjętych czynnościach.

Zgodnie z art. 198 ustawy - kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednakowych egzemplarzach, z czego jeden przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, a drugi włącza się do akt kontroli.

Katarzyna Arcudulna

Anno Krupa - Pawłowska

(osoby kontrolujące)

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOCHRZYSKIEGO

Mariusz Pasak
ZASTĘPCA DYREKTORA
WYDZIAŁU ROLNICTWA SPOŁECZNEJ I ZDROWIA

(zarządzający kontrolę)

fs